

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računajo po petilicah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 lin., 2-krat po 10 lin., 3-krat po 8 lin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Javna tombola

v Št. Petru

v nedeljo dne 7. julija 1901.

ob 6. uri popoldne.

Činkvina 200, tombola 400 K.

Čisti dohodek je namenjen „Solskemu Domu“, „Alojzijevišču“ in „Slov. del. društvu“.

Ob 5. uri prične igrati vojaška godba, po tomboli bo pa domača zabava z narodnim petjem.

Da ne bodo ceste preveč prašne, poškopile se bodo s vodo.

Srečke se prodajajo po 40 vin.

ODBOR.

Voda na mlin.

Ker gre goriški „napredni“ kliki za to, da pri prihodnjih deželnozborskih volitvah „prodré na vsej črti“ in da pride „vseh deset naprednih kandidatov“ v deželni zbor, — pričela je v ta namen že svojo ognjusno gonjo proti vsemu, kar ne soglaša s pajacado dr. Tumove klike.

Ker bi ta klika ne imela, kakor že ponovno dokazano, na Goriškem ničesar opraviti, ako bi ne bila vzela v zakup deloma nerazsodnost nekaterih, a deloma nekaterih po svoji preteklosti sumljivih elementov ter bi ne nameravala pridobiti lovorik par znanim izkoriščevalcem našega ljudstva z golimi lumparijami, izbrala si je to sredstvo tudi, da z njim prevlada pri bodočih deželnozborskih volitvah.

Tega sredstva se je poslužil napredni „poštenjak“ tudi na uvodnem mesu „Soče“ od zadnjega torca ter nalil v dotični uvodnik toliko smradu iz svoje duševne kloake, da bi pač zaslužil za to časnikarsko podlost, da se ga priveže na hrbet oslu in se ga s trnjem tepe skozi vso goriško deželo, našemu ljudstvu v gnjus in zasmeh.

Povod temu smradljivemu izlivu je „naprednemu poštenjaku“ dal članek, ki ga je v celjski „Domovini“ priobčil nek štajerski deželni poslanec, kateri je po-

Dober kup štacuna.

Hud pravdar sem — brez pravd živeti
Mogoče meni ni na sveti!
Zakaj sam nisem advokát,
Kakó bi kóval zlát na zlat
In dragoceni ta skupiček
Bi polnil širni mi mošnjíček.
A kaj ko nisem advokát —
In pravda teči mora!
Saj pač ne bo takó volkát,
Da zadnjega me — „reši“ bora?...
Ta dohtarska štacuna!
Morda bo delal brez računa?
Saj vedno tisto struno vbira,
Da samo „far“ ljudi odira;
Ko vedno s teh le poje strun,
Vsaj nizek bo njegov račun!

Potrka jmo na vrata
Zdaj tega advokata!
Odrta vrata,
A soba ta je zlata —
Kakó se mi blišči,
Kakó srce drhti!
Bog pamet razsvetli mi naj:
Naprej naj idem, li nazaj?
Naprej! ta pravda teči mora,
In sleče pač me ne do „bora“;
Saj mož je ta pravičen,
Docela nesebičen —
Saj pravi, da nam samo „far“
Odjemlje žuljavi denar! —
Poklón, gospod vam advokát,
Prestopil prag sem vaših vrat,

tožil glede razmer na Goriškem, da se tu bije žalosten boj, ki je na pogubo slovenskega naroda in na korist in veselje italijanskih sovražnikov ter vlade.

Napredni lump je takoj v začetku svojega „odgovora“ štajerskemu poslancu jezno siknil v tega, češ, da ne pozna goriških razmer, ker je obžaloval goriški razkol, potem pa je takoj očitno priznal, da je ta boj potreben ter da se ga celo veseli, — še več: neprikrito pove, da so ta boj povzročili oni, na katerih mlin napeljava vodo v svojem nesramnem članku.

Še ni dolgo tega, ko je ista „Soča“ obžalovala goriški razkol in preklinjala one, ki so ga povzročili, — v tem peklenko zlobnem članku od zadnjega torca pa že odobrava ta za goriške Slovence toliko poguben razpor, ki je le v radost in korist našim drugorodnim sovražnikom. A pri tem skuša vse one podlosti in narodna hajduštva, katerih so zagrešili in zagrešujejo še vedno naprednjaški kolovodje, podtakniti „možem poštene sovenske stranke na Goriškem ter jih tako oblatili pred narodom — vse to seveda z namenom napeljevanja vode na mlin brezvestnih krvososov in izkoriščevalcev ljudstva naprednjaške klike, katerim se zlasti cedé sline po deželnozborskih mandatih v naši deželi.

Pred vsem pravi napredni „poštenjak“, da se je takoj po razkolu zvezal dr. Gregorčič z dr. Pajerjem ter v škodo slovenskega naroda sklenil z njim neko skrivno pogodbo.

To v „Soči“ že stokrat ponovljeno zlobno pobalinsko izmišljotino smo že odločno zavrnilo in pozvali „Sočine“ falote, da govore razločneje in podajo konkretne dokaze o tajni zvezi dr. Gregorčiča z dr. Pajerjem v škodo naroda. A na našo zahtevo so vedno molčali kot tat v podstrešju, kajti s to frazo bijejo sami sebe po zobeh. Jednako pozivljemo „naprednega“ člankarja v torcovi „Soči“ da pove, kje je tista tajna zveza in s čem more dokazati to? Ako tega ne dokaže, je falot prve vrste.

Nasprotno pa imamo dokaze, da se vežejo naprednjaški kolovodje z Italijani in židi ter da imajo z njimi ne le za-

Vedoč, da vi ste mož pravičen,

Docela — nesebičen! —

Za dedščino tu, dohtar, gre —

Ne vem, kakó je vam imé!

A vse natančno vam povem, —

Povedal!... upati li smem

Da kaj iz pravde te dobimo?

Goldinarjev stoštrideset!

S tem opomogel bi si km-t —

Imèl, oh, slabo sem vendimo,

Pred sabo vidim dolgo zimo.

Povejte, vi ste mož resničen,

Docela — nesebičen,

Iz pravde te li kaj dobimo

Pred ostro zimo? —

„Dobimo“!

In res,

Naj vzame pač ga bès!

Če dohtar tisoč pravd zgubi,

On vendar vedno le dobi.

In pravda je — zgubljena!

Sedaj pa dohtarska štacuna

Mi pošlje dolg papir računa,

Pri njih se zove „ekspenzár“:

Aj ta je pač poštena!

Forintov stoinšestdeset, —

Kam ponje pojde borni kmet?

Plačati se pa vendar mora —

Odr! me je do „bora“!

Kedó si zbira

Od kmetov žuljavi denar,

Kedó ljudi odira

Li pravdni dohtar, ali „far“?

hrbni narodno izdajski tehtel-mehtel, marveč, da se tudi javno z njimi aliirajo.

Ne oziraje se na Gabrščekov slučaj z židom in Italijanom Graziadiom Luzzatom in pa na dejstvo, da so naprednjaki za časa državnozbornih volitev lazili okoli Lahov ter moledovali za njihovo podporo, samo, da bi prodrli proti „Sloginim“ kandidatom (saj se je Gabršček sam izjavil proti nekemu Italijanu, da se morajo Slovenci z Italijani združiti, da pobijejo duhovščino) — omeniti je tudi sumljivih prikazni, ki se pojavljajo v zadnjem času. Koliko je Gabršček prejšnji čas hrnel v „Soči“ proti italijanskim listom in danes mu laska pohvala Tumovega pevskega društva v „Corriere Friulano“, v listu, ki je kruti nasprotnik vsega slovenskega.

„Sočin“ člankar pravi nadalje, da je narodno-napredna stranka oprta ob „velikansko večino slovenskega ljudstva na Goriškem“ ter da je dr. Pajer „debelo pogledal“: od kod ti ljudje, od kod ti naprednjaki po slovenskem delu dežele itd.

Da, da, le pogledajte razne Jerečiče, Jančiče, Saulije, Tume in Gabrščke ter njihovo prošlost in sedanjost, pa bode še marsikdo „debelo gledal“ od kod ti ljudje, od kod ti naprednjaki, ta „kinč“ slovenskega dela dežele!

(Konec prih.)

Najnovejši „preustrojbar“ našega petja.

(Konec.)

V zadnjem članku smo položili dr. Tumi na jezik besede, kakor bi jih moral kot pravi rodoljub in politični vzgojitelj mladine pevcem govoriti; pa ne samo govoriti ampak tudi po njih delati. Ako bi bil dr. Tuma tako vprizoril osnutek svojega pevskega društva, vprašamo, ali bi bil oni „odpor“ zoper čitalničnega pevovodjo sploh možen? Če pa dr. Tuma ni tako ravnal, kdo je kriv? Menda on sam. Ali on ni vsled tega kriv samo indirektno onega „odpora“, ampak tudi direktno, ker si je — seveda za kulisami — prizadeval, da je do onega „odpora“ prišlo.

V pevskem društvu — kamor zahajata Tuma in Gabršček pridno „v vas“ — se je v zimskem času malo pelo, pač pa pridno razgovarjalo o strankarski politiki. Dnevni politični dogodki so bili „zdravilne kroglice“, ki so se prodajale v „nedolžni“ obliki v pevskem društvu zbrani mladini, da se je po malem nasrkala „Sočinega“ političnega duha. Kdor je „Sočo“ vrnil — in med temi je bil tudi čitalnični pevovodja —, kdor je v „Ljudski posojilnici“ ali „Trgovsko-obrtni zadrugi“ deleže ali hranilne vloge odpovedal — in med temi je bil zopet ta presneti čitalnični pevovodja — ta je prišel pri prih. pevski vaji vpriči mladine na „indeks“ kot „klerikalec“, kot nazadnjak, kot mračnjak, kot nasprotnik „svobode“, „napredka“ in enakih fraz, s katerimi se dá mladina tako lahko slepiti. Ta je bil brez pardona proskribiran kot nevaren človek, katerega naj se mladina skrbno ogiblje! Hic niger est, hunc tu, Romane, caveto! In da ni mladina teh na „indeks“ prišlih „zločincev“ pozabila, so se njih imena v zvezi z izmišljenimi dogodbicami pri „pevskih“ razgovorih pridno ponavljala, ter se je mladina zoper nje na nepošten način hujskala.

Naši čitatelji so torej zdaj z onim „odporom“ zoper čitalničnega pevovodjo na jasnem. Na jasnem pa tudi, kako li sičjo in za „narodnega voditelja“ zares žalostno ulogo igra dr. Tuma v „poslanici“, kjer piše: „Od strani dobro poučenih krogov se mi je reklo, da bi pomenila Vaša (čit. pevovodje) izvolitev razpad društva“. — Glejte no, kako nedolžno! Najprej so „dobropoučeni krogi“ na skitem nahujskani, potem pa v javnosti rabijo za zagrinjalo, za katerim se skriva oni, ki jih je nahujskal. Kako komodno! Ali misli dr. Tuma, da so osiveli možje otroci, kateri občudujejo senčnate slike na steni? In kdo so ti „dobropoučeni krogi“? Pač le pevci! In kdo jih je „dobropoučil“? Dr. Tuma sam; kot načelnik nadzorovalnega odseka „Sočinega“, kot predsednik „Ljud. posojilnice“, kot pravni konsulent „Trg.-obrtn. zadruga“. In potem, ko je dr. Tuma te kroge „dobropoučil“, so pa šli ti krogi dr. Tumo „dobro poučevat“! Ha, ha, ali ni to divno? Do take divne smešnosti pa mora priti, kdor nosi za kulisami obraz zvito prikrite zlobnosti, v javnosti pa kaže obraz fingirane dobrohotnosti. Mi smo ta obraz razkrinkali, kar smo tudi hoteli.

Po kakih otročjih ničevostih je moral dr. Tuma v „poslanici“ posegati, da je skrpal sploh kaj skupaj, kaže hotoma ali nehotoma zapisana neresnica v stavku: „Vi (čit. pevovodja) sami ste na vabilo k prvemu razgovoru radi oživitvenja društva odgovorili, da morate, če se ne motim, sodelovati pri čitalniški plesni vaji“. — Ta je tudi lepa! Dr. Tuma je oživitvoril svoje društvo oktobra ali celo septembra meseca, če ne že prej! Prva plesna vaja čitalnična pa je padla v sredo ali drugo polovico januarja. In to naj spada skupaj? Ali vidi dr. Tuma, kako se zaganja v odprta vrata! Vemo, da je hotel g. doktor s tem stavkom prikriti netaktno svoje ignoriranje nasproti čit. pevovodji, ali tako biti resnici v obraz pa vendar ne gre. V januariju ni bil prvi razgovor o njegovem „petju“, ampak Bog ve že koliki. In kako je bilo to „vabilo“? Neki pevec je srečal slučajno na ulici g. čital. pevovodjo (svojega bivšega solskega in pevskega učitelja in pevovodjo), šel še nekaj korakov naprej, naenkrat se vrnil, kakor bi bil nekaj pozabil, pristopil k čit. pevovodji ter mu rekel: „Jutri večer imamo „Pri treh kronah“ razgovor o pevskem društvu, pridite tudi Vi, ako hočete!“ — Čit. pevovodja je obljubil, da pride. Ker se je pa potem spomnil, da je istočasno plesna vaja v „Čitalnici“, je pismeno onemu g. pevцу odpovedal, navedši mu vzrok in dostavivši mu, da meni, da ni bil vabljen le v njegovem imenu, ampak v imenu vseh udeležencev, kajti, če ne, bi se lahko njegov (čit. pevovodje) dohod smatral za usiljevanje, kar bi bilo preabotno z ozirom na naporno brezplačno delo, katero bi ga utegnilo doleteti v pevskem društvu. Pismo je zaključil stavek: „Ako je gospodom na tem, da pridem tudi jaz (čit. pevovodja) k zborovanju, naj je blagovole odložiti na drug dan“. Na to pismo ni prejel čit. pevovodja nobenega odgovora, ni pismenega ni ustnega. — To je torej ono „vabilo“, na katero se dr. Tuma v „poslanici“ zaupno opira. Pustimo na stran vprašanje, ali je oblika tega „vabila“ odgovarjala običajem, ki so v navadi v omikanih krogih, ali je bilo to „vabilo“ dostojno proti možu, ki se je — naj

se A. Gabršček v „Soči“ tudi stokrat na glavo postavi — doslej največ žrtvoval za slov. petje v Gorici! Ne glede na to kaže vse, da je imelo to vabilo tudi zlobni namen. Gospodje so se hoteli s čitalničnim pevovodjem nekoliko pošaliti, ali da se izrazimo po „Sočinem“ jargonu: Dovolili so si malo „zafrkacijo“. Da jim ni bilo za dohod čit. pevovodje prav nič, kaže dejstvo, da mu niso na pismo niti odgovorili, niti niso „razgovora“ odložili. Vabili so ga tako kakor mesarskega hlapca mesarice „Oršoline“ iz „geta“. Vedeli so najprej, da ne pride zarad plesne vaje v „Čitalnici“; če bi bil pa prišel, bi se bili pa ž njim šalili kot čitalničnim odbornikom, ki se briga več za druga društva nego za ono, kjer je odbornik. Gospodje so nastavili limanice, ali kalina ni bilo nanje. In to frivolno počenja je ponuja dr. Tuma „Sočinim“ naročnikom za rodoljubno delo! — Pa še nekaj! To pa prihodnjič.

(Drugo polovico konca prih.)

Goriški deželni zbor.

Četrta seja.

Seja v torek dne 2. t. m. ob 5. pop. Poslanec prof. B e r b u č utemeljuje predlog o sestavi načrta za uravnavo reke Vipave. Predlog se glasi:

Visoki zbor!

Vipava poplavi leto za letom in sicer navadno večkrat v letu najlepše in najrodovitnejše polje vipavske doline.

Po teh povodnjih trpé sicer zemljišča, ležeča v poplavlju, trpé tudi posestniki, katerim odnašajo povodnji letne pridelke; toda troški v obrambo takega nastopa vodá bi bili zelo veliki in v nikakem razmerju z dobičkom, ki bi donasale brani, postavljene v to, da bi se nasledki tolikega razliva odpravili. Pač pa bi se dala zabraniti s primerno malimi stroški škoda, katero dela pri normalni višini vode in po večjih in manjših povodnjih reka sama s tem, da izpodjeda in reže mehko obrežje, širi svojo strugo in pretvarja rodovitno polje v peščeno in prodno medvodje.

Najlepši travniki in najrodovitnejše njive izginejo v teku časa v porečje, posebno na lehtih in ovinkih, kjer se žene voda v vrtince. — Temu razširjenju rečnega obrežja bi se lahko prišlo v okom po branéh, nasipih in zidovih, ki ne bi povzročili primerno velikih stroškov, a bi obvarovali mnogo plodovitega sveta pred izgino v reče valovje.

Toda ljudstvo je preubožno, da bi moglo samo uravnati obrežje imenovane reke, ter odstraniti škodo, katero povzročuje polju ob Vipavi.

Dežela nima niti svojih tehničnih organov, niti dovolj sredstev, da bi Vipavcem pomagala, zato stavim predlog, naj visoki zbor izvoli skleniti:

Pozivlja se visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo, naj naloži svojim tehničnim organom, da priredé in predložijo ko hitro mogoče načrt o regulaciji reke Vipave, ter skrbi za to, da se ti načrti sistematično izvrše.

(Sledijo podpisi slov. poslancev.)

Posl. B e r b u č pa utemeljuje svoj predlog tako-le:

Visoki zbor! Razlogi za sprejem tega predloga so večinoma tu navedeni, zato mi preostaja, da dodam le malo opazk.

Najboljši dokaz, da je delo potrebno, bi bil, ako bi povabil gospode poslance, da si na licu mesta ogledajo škodo, katero Vipava povzročuje. A uverjen sem, da bi gospodje ne sprejeli te ponudbe v vročini in tudi za to ne, ker vem, da so sedaj z delom preobloženi. Zato pa sem uverjen, da bodo verovali mojim besedam in to tem bolj, ker sem si ogledal te škode sam večkrat na licu mesta.

Opomniti mi je tudi, da namerava vlada resno uravnati naše reke, torej tudi Sočo; a Vipava je Sočin pritok in ni lahko in umestno uravnati Soče, vsaj spodnjega dela, dokler ni regulirana Vipava.

Opomniti mi je dalje, da je visoka vlada še precej mnogo storila za našo

kronovino v zadnjem času v gmotnem oziru bodisi za regulacijo rek, bodisi za ceste in mostove, za vodnjake, namakanje itd.; a ravno na ta del naše ožje domovine, na Vipavsko, ni prišlo tega malo ali nič. Prav bi bilo, ako bi država in dežela to v poštev jemali.

Iz teh razlogov priporočam tej visoki zbornici, naj moj predlog soglasno sprejme.

Predlog se izroči deželnemu odboru.

Posl. G r č a govori v imenu pravnega odseka o prošnjah županstev Renče, Bilje in Sovodnjeza uravnavo katastralnih mej. Priporoča deželnemu odboru, naj želje dotičnih županstev pri popravi občinskega reda vpošteva. — Isti poslanec priporoča v imenu pravnega odseka, naj deluje deželni zbor vzajemno z drugimi deželnimi odbori nato, da prevzame država stroške za nastanitev orožništva.

Posl. M a r a n i govori v imenu dež. odbora o zakonu glede pobiranja odstotne davščine od najemnin v Gorici. Predlog se izroči pravn. odseku. — Isti poslanec poroča o opravljenosti za deželni odbor in statutu za osobje deželnih uradov. Predlog se odstopi legalnemu in finančnemu odseku. — Isti poslanec predlaga „Šolskemu Domu“ in „Legi nazionale“ po 2000 K podpore, kar pa se vrne peticijskemu odseku. — Isti poslanec predlaga načrt zakona o premembi §§ 31 in 32 obstoječega občinskega reda od 7/4 1864 št. 8. dež. zak. in načrt zakona, s katerim se ustanovi pokojninski zalog za občinske uradnike. Predloga se odstopita legalnemu in finančnemu odseku.

Posl. dr. T u m a prečita svoje tri — pesek v oči-predloge. Potem pa dve interpelaciji, jedno na trgovskega ministra v zadevi napisov in pečatov na poštnih uradih, drugo pa na poljedelskega ministra glede uravnave hudournika Bersa.

Posl. dr. V e n u t i interpelira zaradi prepočasnega dela pri mostu čez Barko.

V tej seji je odgovoril vladni zastopnik na interpelacijo slovenskih poslancev v zadevi preselitve slovenskega učiteljskega iz Kopra v Gorico ter zaradi neznosnih razmer, ki so vladale in deloma še vladajo na koperskem učiteljskem. Glede preselitve učiteljskega iz Kopra v Gorico pravi vladni zastopnik, da se je naučna uprava s tem vprašanjem že resno bavila, da se je obrnila tudi že na goriški mestni zastop in pa na deželni odbor, češ, naj bi jeden ali drugi teh dveh činiteljev brezplačno priskrbel učni upravi kako primerno stavbišče v mestu Gorici, na katerem bi se sezidalo novo gimnazijsko poslopje. A od obeh teh strani je došel učni upravi negativen odgovor. Zdaj pa je vdobil stavbinski odsek tržaškega namestništva nalog, da prouči, ako bi se ne dalo urediti tako, da bi se na prostoru, kjer stoji gimnazijsko poslopje, sezidalo potrebno poslopje tudi za učiteljske.

Ob 1/4 na 8 je zaključil dež. glavar sejo ter napovedal novo sejo za četrtek ob 5. uri pop.

Dopisi.

Z Vogerskega. — (O duhovski in odvetniški tarifi). Pod tem naslovem je bilo čitati v „Soči“ in „Primorcu“, kako grozno veliki so duhovski tarifi v primeri z odvetniškimi. Tu opominimo le na splošno, da duhovniki imajo stalne tarife, bodisi za listine iz matičnih knjig, bodisi za razna duhovska opravila pri porokah in pogrebih. Štolnina nad 30 gl. se duhovnikom računa v njih postavno plačo. Duhovniki se držé teh stalnih tarifov. Odvetniki pa postavljajo svojevoljno tarife, gotovo ne sebi v škodo. Mnogokrat se primeri da mora sodišče črtati previsoki ekspanzar odvetnikom. Minister je hotel na novo urediti odvetniški tarif. Pa odvetniki so štrajkali, so slovesno ugovarjali. Prenehati je moral minister. Ubogo ljudstvo, ki potrebuje odvetniške pomoči, je njim izročeno na milost in nemilost.

Toliko na sploh.

Glasili naprednih slepičev sti navedli specijelni slučaj o župniku na Vogerskem, da je računil za krstni list nekemu revežu v Trstu 5 kron in 25 vinarjev. Obrnili smo se na njega za pojasnilo. Evo ga.

Jožef Furlan Trsta je pisal na župnijski urad na Vogerskem po krstni list in domovnico od županstva. To je bilo sredi meseca marca. Dne 17. marca je župnik poslal po višjih predpisih napravljene krstni list prosilcu v Trst. Le teh višjih predpisov ne sme noben duhovski urad pod strogimi kaznimi prezirati. Matične knjige so v latinskem jeziku, v tem jeziku se morajo napraviti krstni listi in druge matične listine. Laž je, da je župnik zapisal spodaj par slovenskih besedij.

Koliko je računil? Toliko, kolikor znaša že od pamtveka tarif. Izkaz o tarifu je javno v sakristiji razpoložen. Naprednjaki ne hodijo radi v cerkev, zato ni čuda, da o tem nič ne vedó. — Stranki ni župnik napravil nobene krivice.

Stranka v Trstu ni sprejela poslanega krstnega lista, katerega je izrečno zahtevala. Župnik je imel pravico sodnijsko izterjati svojo tirjatev. Pa tega ni storil. — Zato ni bil proti stranki neusmiljen.

Še le po treh mesecih je prišel nekdo s Krasa na županstvo, ter izjavil, da potrebuje domovnico in krstni list, ter da plača, kar je plačati treba. Nikdo ga ni silil, naj sprejme krstni list. Če je hotel le domovnico, zakaj je terjal krstni list?

Sicer pa meseca marca ni bilo še jasno, ali se listine gledé domovinske pravice smejo dajati brez koleka. Dr. Gregorčič, in ne kak napredni odvetnik, ker tak nima zato srca, je v državnem zboru interpeliral v tej zadevi. Še le meseca maja so prinesli listi odlok fin. minist., da listine gledé domovinske pravice se smejo dajati brez koleka. (Correspondenzblatt für den kat. Clerus, 25. maja.) Glede tega, da morajo duhovski uradi dajati take listine brezplačno, je zopet drugo prašanje. Župnik na Vogerskem je pa že pred odlokem fin. minist. se obrnil na županstvo s ponudbo, naj bi isto gledé listin potrebnih za domovinsko pravico, preskrbel koleke, on pa bo dajal vse listine brezplačno, kar se tudi dejanski godi do današnjega dne, le kolekov ni treba več. Tako je tista reč.

Tu še pristavimo, da kak napredni odvetnik bi računil v tem slučaju tako: 1. za sprejem pisma 30 vinar. 2. da je pismo prebral, 2 kroni, 3. da je na pismo odgovoril, 4 krona, da je poslal pismo na pošto, 2 kroni, skupaj zraven tarifa 5 kron in 25 vin. 13 kron 55 vinarjev.

Kar se tiče tega, kedo na Vogerskem gospodari in županuje, je nam dobro znano, da je pred leti tam paševal Blaž Sedevčič, tamošnji učitelj. Župan je bil Rubbia. Odpovedal se je županstvu. Izvoljen je bil Ivan Bele. Odpovedal se je tudi on. Zakaj? Prašajte njih. Učiteljeva in Rubbijeva stranka, in ne župnikova, je izvolila sedajnega župana Andreja Gregoriča. On je sprejel županstvo, odslovil učitelja-tajnika, ter uredil silno zamotane zadeve. Velika čast bi bila za župnika, če bi on občini preskrbel tako razumnega in dobrega župana, kateremu je ležeče na tem, da občina in ljudstvo ne trpi škode.

Zastoj pričakuje trojica na Vogerskem, da pojde župnik proč. Kaka je župnija na Vogerskem, nam ni znano. To pa vemo, da župnik ni še nikoli resno mislil se drugam preseliti. To je le želja Blažislava, Rastislava in — Hrabislava. Pa se jim ne bo še tako brž izpolnila.

Iz Kriške župnije. — „Soča“ si kaj rada privoščí katerega učitelja (seveda „klerikalnega“) pri svojem obedu mesto črne kave. Kaj pa, ako bi jim tudi mi

napravili en „mehlšpeis“ iz naprednjaške moke?

V vsaki šoli, kakor sem slišal povedati, se nahaja na steni obešen učni red. V Sv. Križu pa ima zakrinkani naprednjak Sin. svoj „ekstra učni red“.

Že večkrat sem svojega fantiča vprašal, ko je iz šole prišel: kaj vas je danes učitelj učil? Odgovoril mi je: nič, ali pa: ja, skoraj nič. Kaj ne, dragi čitatelji, lep in kratek odgovor. To se mi je večkrat dogodilo, slednjič sem pa tirjal od fantiča, da mi pové, kaj pa vendar delajo v šoli? In fant mi je povedal, da g. učitelj čita časnike po celo uro, nam pa ukaže čitati iz šol. knjig; prašal sem ga: pa kakšne časnike čita? „Tisti“ „Slov. Narod“. Hotel sem se prepričati, pa poizvedel sem da je to resnica, ker tako povedo tudi drugi učenci, stariši se pa pritožujejo, da otroci nič ne znajo v tem razredu, in o tem sem tudi sam prepričan.

Znano Vam je, dragi čitatelji, da stariši otroka že od 6. leta za kaj malega porabijo doma, pa mora iti v šolo. Ali bi ne bilo bolje, da bi otrok doma ostal, kakor pa da gre v šolo po tak poduk??

Gg. učitelji tirjajo, da otroci redno obiskujejo šolo, ako pa ne, je hitro povabilo tu od kraj. šol. sveta, da se reditelji pridejo opravičiti, zakaj je otrok izostal. Ako nima tehtnih uzrokov, ali če se ne zna mojstersko zlagati, prikapi predsednik tudi par kron ali še več, kazni.

Gg. učitelji tarnajo, da so slabo (pre-malo) plačani; da, v resnici premalo plačo imajo tisti učitelji, kateri se trudijo z otroci, in jih pridno učijo. Za učitelje pa, kateri čitajo v šoli časnike in si s tem „dolgi čas“ preganjajo n. pr. s „Slov. Narodom“ (seveda pri njem je tudi njegova soproga „Soča“), bi bila po mojem mnenju dovolj plača, kakoršno ima vojak-prostak, to je 6 kr. (12 vin.) na dan.

G. učitelj! Časa imate dovolj prostega, „Bralno društvo“ je od Vaše kuhinje eden korak daleč, poslužite se, kakor se posluží Vaš kolega Medvešček!

V šoli pa učite otroke kakor tirja postavní učni red, potem pa Vam ne bo treba Vaših šolarjev (ker nič ne znajo) pretepati s črtalom, metrom, in ne cabati; in za uha vlačiti, kakor ste že večkrat storili, ker drugače utegnete dočakati, da si kedo kupi osla, ki ga bode gonil: „bie koren!“ kakor je nekaj gonil Petrine „bie Čibej!“

Iz Sv. Križa. — (Zur Steuer der Wahrheit).

„Nekdaj so bili tukaj grofje in imeli so vodo in svoj vodnjak, za vbogo ljudstvo se niso brigali, ker ono jim je bilo — sužno.“
(„Soča“, 22. jan. 1901.)

Res je, da so bili nekaj tukaj grofje in sicer od l. 1482 do l. 1864. Graščina ni imela svojega vodnjaka dolgo vrsto let. Še le po letu 1700. so si napravili v gradu vodnjak, kateri še zdaj dobro služi. Poprej so jim dovažali vodo kmetje iz okolice

Ni res, da bi grofje ne bili skrbeli za ubogo ljudstvo, ampak res je, da je imel Sv. Križ velik vodnjak, katerega so napravili skoro gotovo za časa grofov. Delo je bilo mojstersko, le žal, da ne drži že dolgo let. Sv. Križ je bil bolje preskrbljen z vodo za časa grofov, kakor pa je zdaj.

Še večja neresnica je trditev, da bi bilo ljudstvo v Sv. Križu grofom — sužno. Zgodovina nas uči drugače. Že prvi grofje Turn so dosegli, da je užival Sv. Križ tržne pravice ter imel celo obmirje od l. 1507. dalje. Trg Sv. Križ pa je povzdignil cesar Ferdinand l. 1532. v mesto. Prebivalce Sv. Križa pa ni ponižal v sužne, ampak v meščane in je podelil njim in njihovim naslednikom mestne in državne pravice ter dva letna velika sejma — po 14 dni — in k temu še tedenske semnje.

Zgodovinar S. Rutar piše (Slov. zemlja stran 127), da naši meščani so si

volili sami svojega sodnika. Grofje Turn so prodali graščino l. 1605 grofu Attems u, katerih rodovina je bivala tukaj do l. 1864. Kar so bili pridobili grofje Turn, to so obdržali tudi njih nasledniki grofje Attems.

Mesto Sv. Križ je imelo tudi dobro urejeno mestno stražo, ki je štela l. 1707 še 165 mož.

Grofje Attems so skrbeli, da se je mesto olupšalo. Sezidali so še zdaj stoječa glavna mestna vrata in samostan. Mesto je bilo lepo tlakovano.

Od l. 1842., ko so združili naš okraj z goriškimi ter je zgubil Sv. Križ uradnije (sodnijo in davkarijo) in ko so se l. 1864. preselili od tukaj grofje Attems — zgubljevalo je naše mesto svoje pravice, svoje ugodnosti in lepoto.

Tlak se ni več popravljajl in kaže povsod zob časa svojo moč. Mestne pravice so se pozabile in poizgubile, a ne po krivdi grofov, ampak po krivdi ljudstva samega. Še le letos so se storili koraki, da bode Sv. Križ volil z mesti v deželni in državni zbor.

Mestna garda je razpadala, a le vsled nove prošnje do Nj. Vel. cesarja se bode zopet organizirala. Z grofi in uradnijami pa je zginilo polagoma tudi nekdanje blagostanje iz Sv. Križa.

Konečno naj še omenim, da žive grofje Attems še dandanes v prav dobrem spominu med tuk. ljudstvom. Bili so ljudomili.

Iz rodovine sv. Kriških grofov Attemsov je sedanji okrajni glavar v Gorici. O njegovem bratu, ki je okrajni glavar na Štajerskem, smo čitali te dni, da si je bil pridobil na Tirolskem tako zaupanje, da ga je imenovalo 17 občin za častnega občana. Isti pa se je posebno odlikoval v prid „društvu avstrijskih narodov“ tako, kakor noben drug uradnik njegove stopnje.

Tako in jednako delovanje, ki kaže, da so sinovi podedovali lepih svojstev od svojih pradedov, govori vse kaj drugega kakor o suženstvu.

Mesto Sv. Križ želi srčno, da bi imelo kdaj zopet srečo in čast, da bi živeli v njega sredi nekdanji graščaki njegovi grofje Attems — blagega spomina.

Iz Kanala 23. junija 1901. — Slavno uredništvo „Gorica“! Blagovolite vsprejeti v svoj cenjeni list in priobčiti, kakor tudi biti tolmač naše „nevolje“ zaradi škode, katero morajo ubogi davkoplačevalci prenašati zavoljo mežnarja ki nam dela toliko nepotrebnih sitnosti, in to zaradi ure, katero je imel v oskrbovanju. Na mežnarju je bilo mnogo krivde da smo bili preteklo leto 9 mesecev brez velikega zvona, ljudstvo je imelo vsled tega veliko neprijetnosti. Po mežnarjevem nasvetu se je prodala prejšnja dobra ura, s katero so se dandanes v Batah popolnoma zadovoljni, in kupila druga katera se nahaja v vednem neredu in katera prouzroči vedno dosti stroškov zaradi nerednega navijanja in popravljanja.

Od 4. oktobra m. l. smo vže takorekoč brez ure, torej 9 mesecev; koliko zmote, sitnosti in nevolje je v tem času med ljudstvom, in vse to le po sokrivdi mežnarja in njegove brezobzirnosti. Med tem časom je g. župan dvakrat ukazal tukajšnjemu urarju, da naj uro popravi ali brez uspeha, ker obojekrat je mežnarjev zaščitnik ustavil delo z opombo, da se bode kupila nova ura, potem je pač razvidno, kdo v Kanalu gospodari.

Tukaj pri nas se prekupčuje z urami kakor z voli; je znamenje, da jim ugaja kupčija, drugače bi ne odpirali usta toliko in se prepirali za novo uro v občinski seji. V času 25 let hoče naš mežnar vže tretjo uro, čemu pa treba teh novih stroškov ko bi se pa dala sedanja ura tako popraviti, da bi lahko trajala še 50 let? Kananci ali ste res tako zaslepljeni in onemogli, da se pustite za nos voditi vže toliko let in od koga? ... Tudi en hekto terana je bilo v ponudbo po vrhu, ako se kupčija za novo uro posreči, ali nepristranski možak je menda tako ponudbo pošteno odklonil, čeravno kakor

se čuje je bilo to vino že v Gorici. Ljudstvu so se oči odprle, in o prihodnjih občinskih volitvah bodo glasove svojega zaupanja dali možem, kateri niso ne časti ne osebne koristi lačni, ampak ki bodo skrbeli nepristransko za občo korist ljudstva.

Politični pregled.

Cesar v Ištu.

Naš presvitli cesar se je odpeljal v svoj grad v Ištu, kjer ostane dva mesca.

Vsesokolska slavnost v Pragi.

Soditi po poročilih, ki jih prinašajo nekateri slovenski listi o tej slavnosti, bila je ista velikanska manifestacija vse-slovanstva v obliki sokolske slavnosti. Sijajnosti, s katero se je izvrševal program te slavnosti, niti ni možno opisati, človek da je moral vse to doživeti. Cesar se še dosedaj ni dogodilo, bil je že samo nastop telovadcev in telovadk v slavnostnem sprevedu po mestu na telovadni prostor, zlasti pa še proizvajanja sokolcev in sokolk. 14.000 Sokolov s 300 zastavami je korakalo v sprevedu, a pred sprevedom 200 Sokolov na konjih. Na telovadnem prostoru je nastopilo hkratu 10.000 Sokolov, a 1000 Sokolk. — Kakor že poročano, prišel je na to slavnost ves pariški občinski zastop z županom mesta Pariza. Vsprejem francoskih gostov je bil nad vse pristrčen. Slavnosti se je udeležil tudi ruski general Ritih, ki je v posebnem pismu zagotovil Čeha ruskega prijateljstva ter jih zaprosil, da zaupajo v moč Rusije. Nemški listi so seveda jako rezervirani glede te slavnosti, a resnica je, da jim je morala imponovati zavednost slovanskih Sokolov.

Domače in razne novice.

Vabilo na naročbo. — Z zadnjo številko nastopili smo drugo poluletje. Ob tej priliki zahvalujemo se dosedajnim gg. naročnikom, kakor tudi onim, ki so se v novejšem času naročili na naš list. Nadalje prosimo naše somišljenike, da tudi v bodoče skrbé pridobiti nam še drugih novih naročnikov. „Gorica“ stane za pol leta le 4 krone, a za četrt leta pa edini 2 kronici.

Gg. naročnike, kateri so z naročnino zaostali za tekoče leto in celo za leto 1900, prosimo vljudno, da jo izvolé tem hitreje poravnati, temveč pričakujemo to, ker je v obče navada, da se naročnina predplačuje.

Premeščenja in imenovanja. — Premeščen so in sicer iz tukajšnje gimnazije gg. profesorji Scharnagl in Streinzz; iz tukašnje realke gg. profesorji Brandeis in Kastle; prideta pa in sicer na tukajšnju gimnazijo g. prof. Artur Petak z Dunaja, na realko pa g. prof. Ignacij Goldbach iz Lito-meric. — Provizorični gimnazijski učitelj g. Fran Žnidarčič je imenovan definitivnim ter ostane v Gorici.

Najvišje priznanje. — Cesar je ukazal dvornemu svetniku vseučiliškemu profesorju dr. Gregoriju Kreku povodom njegovega umirovljenja izreči Najvišje priznanje.

Ravnateljem mestne realke v Idriji je imenoval tamošnji mestni zastop g. prof. Karola Pirca, častnim meščanom pa dež. posl. dr. Dan. Majarona.

Za „Šolski Dom“ je prejelo naše upravištvó 5 K od g. Fr. Pavletiča, vikarja v Fojani. Hvala!

Javna tombola v Št. Petru. — Na to javno tombolo, o kateri smo že v svojem listu večkrat govorili, opozarjamo svoje čitatelje danes ponovno. Čisti dobicek te tombole je namenjen „Šolskemu Domu“, „Alojzijevišču“ in „Slov del. društvu“. Z ozirom torej na plemenit namen, v kateri se priredi ta tombola, smo prepričani, da se je naše rodoljubno ljudstvo udeleži v ogromnem številu ter da pokaže nasproti vsemu hujskanju in rogoviljenju od izvestne strani, da zna ceniti pomen, katerega ima slovenska šola za slovenski naraščaj v mestu Gorici.

Ako hočemo Slovenci, da napredujemo v goriškem mestu, moramo v prvi vrsti skrbeti za razvoj slovenskega šolstva v mestu, kajti na tem sloni naš glavni temelj, na katerem jedino se da vse drugo zidati. Brez tega temelja so pa vsi drugi poskusi iluzorični in naš uspeh je zagotovljen jedino na tej podlagi.

Kdor ruje torej proti „Šolskemu Domu“ in sploh proti slovenskim šolskim zavodom v Gorici, ta je izdajalec slovenske stvari, takemu obrni vsakdo hrbet! Zatorej pozivljemo naše rodoljubno ljudstvo še jedenkrat, da prihi v mnogo-

brojnem številu jutri v Št. Peter, ter tako pripomore k čem boljšemu uspehu jutrišne slovenske tombole.

Gg. živinorejce, sl. mlekarnice, gospodarje itd. opozarjamo na prilogo v današnjem listu g. Gustava Stifter na Dunaju, l. Eschenbachgasse 10, ki ima v zalogi raznovrstno mlekar-sko opravó Emila Neher iz Št. Ruprecht-a.

Dnevni red VIII. seje deželnega zbora v soboto dne 6. julija 1901 v 5. uri pop. — 1. Podrobna razprava zakona za pospeševanje govedoreje. Poročila pravnega odseka. 2. Županstvo v Šebreljah, da se uvrstita med okrajne mosta na Stopniku in Tratah. 3. Načrt zakona o razredbi nekterih cest. 4. O premembi § 53 lovskega zakona. 5. Županstvo tolminsko za premetitev pripravnice za učiteljsča iz Podgore v Tolmin. — Poročila finančnega odseka. 6. Računski sklep šolskega zaloga za 1899. 7. Računski sklep šolskega zaloga za 1900. 8. Računski sklep ubožnega zaloga za 1899. 9. Računski sklep ubožnega zaloga za 1900. 10. Računski sklep depozitov za 1899 in 1900. 11. Računski sklep štipendijskega zaloga Werdenberg za 1899. 12. Računski sklep štipendijskega zaloga Werdenberg za 1900. 13. Računski sklep zemlj. odveznega zaloga za 1899 in 1900. 14. Računski sklep zaloga za gluhoneme za 1899 in 1900. 15. Računski sklep štipendijskega zaloga za 1899. 16. Računski sklep štipendijskega zaloga za 1900. 17. Proračun štipendijskega zaloga Werdenberg za 1901. 18. Proračun štipendijskega zaloga za 1901. 19. Proračun šolskega zaloga za 1901. 20. Proračun ubožnega zaloga za 1901. — Poročila deželnega odbora. 21. Odstop splošnih delnic društva Vipavske železnice državi kot prispevek k gradbenim stroškom druge železniške zveze z Trstom. 22. Načrt zakona gledé ognjegasnega reda. 23. Načrt zakona s katerim se uravnava zdravstvena služba v občinah.

Četrtekova seja deželnega zbora goriškega in dr. Tumov kritičen dan.

— V četrtek popoldne je imel naš deželni zbor spet sejo. Podrobnejše poročilo o tej seji smo morali zaradi pomanjkanja prostora odložiti za torkovo številko. Za danes smo se namenili le povedati svojim čitateljem, da je bil ta dan za deželnega poslanca in odbornika dr. Tumo — kritičen dan, naj ga pa Falb zaznamuje v svojem koledarju kakor si bode. Dr. Tuma je pokazal že v spoznavanju deželnozbornskega pravilnika svojo nevednost, ker ni niti vedel, koliko poslancev da mora podpirati kak predlog, ako se hoče, da pride isti sploh v razpravo. Moral ga je v tem oziru še le podučiti deželni glavar.

Za take juriste, kot je dr. Tuma, ki je ob jednom večkratni pravni konzulent, je tak tobak nekoliko prehud. Poleg tega pa je dobil dr. Tuma v četrtek še hud — tremo.

In česa se je tako vstrašil? Kaj mislite ljudje božji? Nedolžne resolucije „Katoliškega političnega društva v Bovcu“ in sicer jedne same najnedolžniše točke te resolucije, ki zahteva, da se deželni volilni red na Goriškem tako spremeni, da sme vsak volilec trgov in mest voliti v domačem kraju, — torej, da bi n. pr. volilci slovenskih trgov ne morali romati v Tolmin, ako bi hoteli izvrševati svojo volilno pravico. Ta zahteva je, ako se misli na dejstvo, da je Ajdovščina od Tolmina — dvanajst ur oddaljena in da mora volilec, ako hoče vršiti svojo volilno pravico za deželni zbor, romati iz Ajdovščine v Tolmin in ravno tako iz Bovca v Tolmin, tako opravičena, da bi se jej ne smel ustavljal najhujši nazadnjak.

In glejte! Dr. Tuma, oni liberalni človek, ona zvezda nepremičnica, okoli katere se suče toliko naprednih planetov, ta človek tedaj izrekel se je odločno proti temu ter opravičeval svoje nasprotno mnenje s tem, da je trdil, da so naši ljudje v trgih — čujte vi obrtniki in trgovci, vi opora dr. Tume! — še nezreli, da ne znajo ne pisati ne brati in torej preneumni, da bi odločevali pri volitvah.

Sicer pa: dr. Tuma liberalen, napreden ali pa tudi klerikalen? — Larifari! Dr. Tuma je pač tak kakor mu kaže in zagovarja zaradi tega tudi vse kar mu kaže. Za sedaj mu kaže, da bi ostal Tolmin volilec za vse slovenske trge na Goriškem in se torej boji kake spremembe v tem pogledu. Od tod tremo, od tod strah pred resolucijo „Katoliško-političnega društva“ v Bovcu. Ves ta strah pa vendar le ni premagal dr. Tumove hudomušnosti in maščevalnosti. Kopati je začel koj jamo svojim slovenskim tovarišem, v katero je pa padel — sam in sicer v jamo smešnosti, v jamo blamaže.

K predlogu poročevalca pravnega odseka, da se gori omenjena resolucija

odstopi pravnemu odseku, ki naj pa še v tem zasedanju o njej poroča deželnemu zboru, je stavil poslanec Grča dostavek: „in pravnemu odseku se naroča, da glede točke „volišča“, omenjene v iste resoluciji, priredi predlog v smislu resolucije, tako namreč, da se določijo za volišča bivališča volilcev — ter deželnemu zboru predloži v potrjenje že v sedanjem zasedanju“.

Deželni glavar dá najprej na glasovanje predlog poročevalca, češ da se resolucija sploh odkaže pravnemu odseku in potem še le dostavek poslanca Grče. Za predlog so glasovali vsi poslanci, za dostavek poslanca Grče pa le vsi navzoči slovenski poslanci razun dr. Tume.

In tu vstane dr. Tuma ter nekako demonično smeje se reče: „gospod glavar, konstatiram, da so nekateri poslanci za oboje glasovali“. Mož je hotel namreč osmešiti svoje slovenske tovariše, češ, da niti ne vedo kaj delajo, ko glasujejo — za oboje. Kakor da bi bil predlog poročevalcev v odločnem nasprotju z — dostavkom!

Pa revež — osmešen je ostal sam! —

Kajti deželni glavar mu je povedal, da so slovenski poslanci glasovali za predlog, da se sploh resolucija odkaže pravnemu odseku v posvetovanje in poročevanje, ker inace, ako bi ne bil sprejet ta predlog, bi se bilo prešlo o tej resoluciji na dnevni red in bi bilo vsled tega tudi glasovanje o dostavku onemogočeno, kajti ako bi padel predlog poročevalcev, padel bi eo ipso tudi dostavek.

Na ta način je torej dr. Tuma, kakor smo že omenili zgoraj, sam padel v jamo smešnosti in blamaže, katero je kopal svojim tovarišem ter pokazal svojo popolno parlamentarno nezmožnost. Ako ta mož take kozolce v deželnem zboru prevrača, kake bi prevračal pa še le v dunajskem parlamentu! Za dr. Tumo bi bila pač najumestnejša — abstinenca. Morebiti je on to tudi takrat dobro vedel, ko jo je ustvaril. Zanj, ponavljamo, bi bila najumestnejša abstinenca. Kajti, ako se mož udeleži še mnogo sej — zna se mu pripetiti, da ga njegova parlamentarna okornost tako osmeši, da se ga bodo začeli sramovati celo njegovi najzvestejši pristaši a la Jeretič, Jančič, Savli, ter da mu hrbet obrneta celo njegova leibgardista v deželnem zboru.

Pri zrelostnem izpitu na tukajšnjem slovenskem oddelu c. k. ženskega učiteljskega je osem gojeak napravilo maturo z odliko, namreč Curk, Gomilsek, Knittel, Lukan, Selles, Strel, Zega in Zupančič. Dvajset jih je napravilo maturo povoljno, namreč Bezljaj, Car, Černic, Debenjak, Eppich, Karlin, Klančič, Košuta, Lenardič, Logar, Martelanc, Nöth, Orel, Prinčič, Rusnjak, Thaller, Valenčič, Wrišer, Žgur in Žic. Dve gojenki morata izpit po počitnicah ponavljati. Med navedenimi gospodičami so Car, Thaller in Žic Hrvatice.

Sklep šolskega leta na goriški gimnaziji. — Število učencev je znašalo v početku 509, ob sklepu leta 482. Od teh jih je bilo iz mesta Gorice 101. Po narodnosti je bilo 234 Slovencev, 197 Italijanov, 49 Nemcev, 2 Hrvata, po veri 472 katolikov, 4 protestantje, 5 judov. Odlikovanih je bilo 39; I. red 318, II. red 65, III. red 30, ponavljalni izpit 23, neklasificiranih 7. Število dvojok in trojk je ogromno! Slovenski odličnjaki: I. b. Hrobat Rudolf iz Dobravelj, Novak Franc iz Gorice, Tonkli Anton iz Gorice, I. c. Pavlin Anton iz Vrtojbe, II. b. Peric Filip iz Sela, III. b. Cotič Bogomir iz Vrha, Fanninger Rihard iz Bovca, Janež Ferdinand iz Tolmina, Kemperle Leop. iz Hudejužne, Pavšič Anton iz Lok, VI. Hrobat Hilarij iz Dobravelj, VIII. Gradnik Alojz iz Medane, Gruntar Franc iz Šmarija, Pavlin Jože iz Vrtojbe.

Med 234 Slovencev le 14 odličnjakov! Iz Gorice je 32 slov. učencev, iz telega tolminskega glavarstva ravno toliko. — Šolnina v I. tečaju 5610 K, v 2. tečaju 6915 K.

Velik davek!

Goriška realka. — Letošnja učna statistika na tukajšnji realki izkazuje sledeče število učiteljev in učencev na tej šoli in sicer: Ravnatelj, 13 profesorjev in 6 učiteljev ter suplentov. Učencev je bilo sprejetih v začetku šolskega leta 331, ostalo jih je do sklepa 298. Od teh jih je bilo 105 iz Gorice in okolice, iz drugih krajev Primorja 132, iz raznih avstrijskih kronovin 48, inozemcev pa 13. Bilo je 88 Slovencev, 146 Italijanov in 60 Nemcev. Mej temi je bilo 272 rimsko-katoliške vere, 4 pravoslavni, 14 protestantov, 8 judov in 1 brezverec. Odličnjakov je bilo koncem leta 11, prvi red jih je dobilo 206, za ponavljalni izpit

je določenih 31, drugi red jih je dobilo 36, tretji 7. Mej odličnjaki so trije Slovenci in sicer: Vidrih Bogomir v 1. b. razredu, Zlatič Blaž v 2. a. razredu in Mašič Bogomir v 2. b. razredu. Zrelostno preskušnja sta napravila dva Slovenca in sicer: F. Repič iz Gorice in R. Zaharija iz Natrežine, oba z dobrim uspehom.

Cirkus Tuma v Renčah. — Kakor smo že povedali, je imel cirkus Tuma v nedeljo predstavo v Renčah. O tej predstavi došlo je sledeče poročilo: Tumove pevce in sokolce spremljali so krčmarji in nekateri radovedneži. Zastave so razobesili vsi krčmarji in nekateri drugi, katerim so ti zastave vsilili. Pri telovadbi, petju, večerji in sploh pri vsi slavnosti ni bilo niti župana niti podžupanov, niti drugih občinarjev razun navadnih pivcev. Nobenega „živio“ se ni slišalo. Tudi ko je došel sam general dr. Tuma na pozorišče, je bilo vse tiho, čeravno je nekdo domače mladeniče pozivljali, da naj zaorijo „živio Dr. Tuma“. Raži tega so bili „naprednjaki“ zelo poparjeni, posebno še zato, ker niso imeli komu svojih nazorov vcepjevati. Odšli so okolo 2. po polnoči. Poprej pa so se med seboj hudo sprli in skoro stekli.

Tak je bil torej uspeh nastopa cir-kusa Tume v Renčah. Seveda Tumovo glasilo pa opisuje ta uspeh tako, kakor si ga je — želelo. Renčani, ki ste bili tam in ki ste vse videli, pa lahko sodite, koliko smete verjeti temu, kar piše „Soča“, bodisi pa o jedni ali drugi stvari. „Sočina“ resnica je vedno — laž.

Svilodi. Do četrta se je prodalo na tukajšnjem trgu 17.646 kilogramov svilodov, v četrtek jim je bila najvišja cena 2.68 K, najnižja 2.— K, a srednja 2.48 K.

Ubežal. — 13letni Herman Zei sin Ane Zei, stanujoče v ulici Ascoli št. 5, je te dni ubežal, ker ga je mati silila, da se loti kakega dela. Fant ima črno obleko, kratke hlače z nogavicami, slamnik je obrobjen s črnim trakom, deček ima črne lase.

Kanal med Tržičem in morjem. Te dni izda ministerstvo koncesijo za zgradbo kanala mej Tržičem in morjem ter je vlada že zagotovila svoj jako izdatni prispevek v ta namen.

Razpisana prebenda. — Ena izpraznjena prebenda ustanovitve za plemenite gospé poknežene grofovine goriške in gradiške se s tem razpisuje z opazko, da imajo prosilke podati svoje dotične vloge v šestih tednih podpisaneemu deželnemu odboru: V ta namen naj dokažejo: 1. da imajo najmanj 18 let; 2. da so uboge; 3. vrsto njihovega plemstva in ali spadajo med plemenite rod-bine tukajšnje grofovine; 4. da so lepega zadržanja; 5. stan in premoženje njihovih starišev, pa kake zasluge imajo oni za državo; 6. številno sester, ali uživa vže katera izmed njih ali prosilka sama kako prebendo ali drugo pomoč.

Cigaretni papirčki v korist družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je dovolilo gospodu Josipu Štoku v Trstu, da založi in razprodaja narodne cigaretne papirčke v korist družbi. Papir bo najprej vrste in boljši od vseh drugih ter pride v promet v kratkem. Cena papirju bo ista in celo nižja kakor drugim tujim mnogo slabšim izdelkom. Upati je, da bo vsaki Slovenec vedno in povsod zahteval le take papirčke in s tem pomagali naši prepo-trebni družbi sv. Cirila in Metoda.

Zaklad starega denarja. — V Milevski na Češkem zida tamošnja kmet-ska posojilnica na glavnem trgu novo hišo, v katero svrhu so morali podreti dve stari hiši. Pod tlakom jedne teh dveh hiš so zadeli na velik prsten lonec s pokrovom. Ko lonec odkrijejo, vidijo, da je poln srebrnega denarja. Ti srebrnjaki so vsi iz dobe zadnjih čeških kraljev Premislov, Ivana Luksenburskega, Karola IV., Vaclava IV. in Jurija Podje-bradskega. Denar je bil zakopan že leta 1500.

Delavski nemiri v Italiji. — V okolici Ferrare v Italiji so se pojavili kr-vavi spopadi med delavci in vojaštvom. Ubogo ljudstvo mora na posestvih go-spode delati za sramotno nizko plačo; radi tega so popustili delo in zahtevali od gospodarjev da jim dajo vsaj toliko plače, da morejo prehraniti sebe in svoje. Toda brezsrčna gospoda je odbila te za-h-teve. S to gospodo v zvezi so oblasti po-s-lale vojaštvo na lice mesta, ki je streljalo med ljudstvo in ubilo več sto oseb.

Toča na južnem Tirolskem. — V Rivi in v Arcu na južnem Tirolskem padala je te dni toča debela kakor jajca ter uničila tamošnjemu prebivalstvu ves pridelek. Škoda se cení na več stotisoč kron.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Dunajska borza.

4. julija 1901.

Skupni državni dolg v notah	99.05
Skupni državni dolg v srebru	99.—
Avstrijska zlata renta	118.05
Avstrijska krona renta 4%	95.85
Ogerska zlata renta 4%	118.10
Ogerska krona renta 4%	93.15
Avstro-ogerske bančne delnice	16.45
Kreditne delnice	643.—
London vista	239.47 1/2
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117.45
20 mark	23.48
20 frankov	19.03
Italijanske lire	91.10
C. kr. cekini	11.27

Naznanilo.

Ker se me išče še vedno na Travniku št. 11, kjer sem delal prej in je sedaj tam fotograf Marega, javljam s tem slavnemu občinstvu, da se nahaja moj novi atelijé že dve leti v

Gosposki ulici

št. 7 II. nadstr. v hiši „Gor. ljud. posojilnice“, kjer je tudi „Krojaška zadruga“. Atelijé je v vsakem oziru najmodernejši, najlepši, največji v Gorici, ter urejen velikomestno.

Priporočaje se tudi v bodoče naklonjenosti slavnega občinstva, bil-ježim se z odličnim spoštovanjem

Ant. Jerkič,

odlikovani fotografski zavod v Gorici, Gosposka ulica 7.

Harmonij

s 5 oktavami v dobrem stanu se odda za 200 kron. Kje, pove uredništvo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8 priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-nici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Gene zmerne. Postrežba poštna.

Blag. gosp. **Gabrijel Piccoli**, dvorni založnik Nj. Sve-tosti papeža Leona XIII. v Ljubljani.

Podpisanec si usoja naznaniti Vašemu Blagorodju, da je doposlana tinktura za želodec ra-bila z dobrim uspehom pri želodčnem ter čre-vesnem kataru kakor tudi v boleznih na jetrah in obistih.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Blag. gosp.

Gabrijel Piccoli,

Ljubljana.

Ze mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo na bolečinah v želodecu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želo-dčno tinkturo, koje sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim uspehom. Z odl. spoštovanjem Momjan (Istra), 6. oktobra 1900.

Don Peter Franceschini,

župnik.

Zavarovanje proti toči.

„Unio Catholica“

društvo za vzajemno zavarovanje proti škodi zavaruje vseh vrst pri-delkov proti toči. —

Posestniki, kateri niso še za-varovali

grozdja,

naj se oglasiijo pismeno ali ustmeno pri zastopniku društva g. **Gregorju Marinaz pod Kapelo št. 38 v Gorici**, ki sprejema ponudbe zavarovanja.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

Priporoča iz lastne zaloge

izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.

Cena je zelo nizka.

Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporoča tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, priprave za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan), mo-hove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja stre-lovode itd. itd

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23,

priporoča čistiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojskih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7. VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izber, kakor: sukno, platno, prte-nino, Chiffon, oksfort, srovice, vsa-kovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67, prevzema vsa zidarska dela po naj-nižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga pohišstva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi krat-kočasnih iger slovenskih „Mari-janic“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno keg-ljišče z vrtenci in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja naj-hitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več. Vezana v platno 2 kroni, ozi-roma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwennerju v Ljubljani in Florijanu v Kranju.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 15 v Medjatovi hiši v pritlelju

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premič-nih in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodb.

Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritlelju Medjatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastav-ljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska zavarovalnica. Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovan-cem popolno varnost.

ROJAKI! Zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!

Svoji k svojim!

Edina slovenska zavarovalnica!